

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - CA-1617
FACULTY OF HUMANITIES
B.A F.Y (Sem-I)
Examination December/January-2022-23
Political Science - I Principles of Political Science

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:40]

N. B Please check whether you have got the right question paper.

N. B

1. All questions are compulsory.
2. Use blue or black Pens only.
3. Use pencil for diagram.
4. Use any signs, attracting attentions is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनाचाच वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
४. कोणतेही लक्षवेधक व सांकेतिक खून करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Answer multiple choice questions. (Attempt all)

05

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा. (सर्व अनिवार्य)

1. Who said that, "Man is a social animal"?
a) Plato b) Aristotle c) Marx d) Hegel
"मनुष्य हा सामाजिक प्राणी आहे". कोणी म्हटले?
अ) प्लेटो ब) अरिस्टॉटल क) मार्क्स ड) हेगेल
2. How many factors are necessary for the formation of a state?
a) 2 b) 3 c) 4 d) 1
राज्य निर्माण होण्यासाठी किती घटक आवश्यक आहेत?
अ) २ ब) ३ क) ४ ड) १
3. Which is the correct option for the base of the divine theory?
a) Religion b) Law c) Society d) state
दैवी सिद्धांताचा आधार कोणता आहे?
अ) धर्म ब) कायदा क) समाज ड) राज्य
4. Who propounded Monistic theory of Sovereignty?
a) John Austin b) Karl Marx
c) John Kennedy d) Hegel
सार्वभौमत्वाचा एकलवादात्मक सिद्धांत कोणी मांडला?
अ) जॉन ऑस्टीन ब) कार्ल मार्क्स
क) जॉन केनेडी ड) हेगेल
5. Which is an ideology close to communism?
a) Liberalism b) Socialism c) Imperialism d) colonialism
साम्यवादाला जवळची विचारसरणी कोणती आहे?
अ) उदारमतवाद ब) समाजवाद क) साम्राज्यवाद ड) वसाहतवाद

B) Answer in a sentence. (Attempt all)

05

एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

1. Who describe political science as “the science of all science”?
“सर्व शास्त्रांचे शास्त्र” असे राज्यशास्त्राचे वर्णन कोणी केले?
2. The thinker Thomas Hobbes proposed the social contract theory in which of his book?
थोमस हॉब्स या विचारवंताने आपल्याला कोणत्या ग्रंथात सामाजिक करार सिद्धांत मांडला?
3. Which are main organs of government?
शासनाच्या मुख्य शाखा कोणत्या आहेत?
4. Write any one feature of sovereignty?
सार्वभौमत्वाचे कोणतेही एक वैशिष्ट्य लिहा.
5. Who is called the father of communism?
साम्यवादाचा जनक कोणास म्हटले जाते?

Q2 Explain concept/terms/units/events. (any two)

10

संकल्पना/संज्ञा/घटक/घटना स्पष्ट करा. (कोणत्याही दोन)

(Word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

1. Territory
भूप्रदेश
2. General Will
सामुहिक इच्छा
3. Principle of Communication – Class Struggle
साम्यवादाचे मुलतत्त्व – वर्ग संघर्ष
4. Sovereignty of the people
जनतेचे सार्वभौम

Q3 Write answer in short. (any two)

10

थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(word limitation minimum 60 for answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्दमर्यादा)

1. Evaluate John Locke’s social contract theory.
जॉन लॉकच्या सामाजिक करार सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.
2. Write the characteristics of unitary government system.
एकात्म शासनपद्धतीचे वैशिष्ट्य लिहा.
3. Explain, what is sovereignty?
सार्वभौम म्हणजे काय?
4. Define and discuss communication.
साम्यवादाचा अर्थ सांगून त्यावर चर्चा करा.

Q4 Answer in details. (any one)

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(word limitation minimum 200 for answer)

(प्रश्नास किमान २०० शब्दमर्यादा)

1. Explain in details basic elements of a state.

राज्याच्या मुलभूत घटकांचे तपशिलावर वर्णन करा.

2. Is political science a science? Discuss the various differences of opinion about this.

राज्यशास्त्र हे शास्त्र आहे काय? याविषयी विविध मतमतांतरांची चर्चा करा.

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- A-1129
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. F.Y. (Sem-I)
Examination November/December- 2022
Political Science - I
(Basic Concept of Political Science)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black and blue pen only.
- २) फक्त काळ्या व निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagram.
- ३) आकृत्यांसाठी पेंसिलचा वापर करावा.
- 4) Use of signs attracting attentions is prohibited.
- ४) कोणताही लक्षवेधक खुण व सुचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1 A) Fil in the blanks. (Attempt all)

05

- 1) ----- propounded the monistic theory of sovereignty.
- 2) ----- is called a father of political science.
- 3) ----- is a author of social contract.
- 4) The presidential system is in -----.
- 5) ----- is author of the spirit of the law.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) ----- यांनी एकलतापादी सार्वभौमात्वचा सिद्धांत मांडला.
- २) ----- राज्यशास्त्राचा कनक म्हणून ओळखले जाते.
- ३) सामाजिक करार हा ग्रंथ ----- लिहला.
- ४) अध्यक्षीय शासन पद्धती ----- या देशात आहे.
- ५) दि. स्पिरिट ऑफ दि लॉ हा ग्रंथ ----- यांनी लिहला.

B) Answer in a sentence (attempt all)

05

- 1) What is citizenship?
- 2) Describe the types of government?
- 3) Who developed the concept of general will?
- 4) How many members are appointed to the Rajyasabha by the president?
- 5) When was the declaration of Human Rights declared by the U.N.?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) नागरिकत्व म्हणजे काय?
- २) शासनाचे प्रकार सांगा?
- ३) सामुहिक ईहा संकल्पना कोणी विकसित केली?
- ४) राष्ट्रपतीकडून राज्यसभेवर किती सदस्याची नेमणुक केली जात?
- ५) संयुक्त राष्ट्रसंघटनेकडून मानवी अधिकाराचा जाहीरनामा कधी घोषित करण्यात आला?

Q.2 A) Explain concept / terms / units / events. (any two)

10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Theory of Divine origin.
- 2) Judicial Review.
- 3) Types of Duties.
- 4) Unitary Government.

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक / घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा ६० शब्द)

- १) राज्याच्या निर्मितीचा दैवी सिद्धांत.
- २) न्यायालयीन पुनर्विलोडन.
- ३) कर्तव्याचे प्रकार.
- ४) एकात्मक शासन.

B) Attempt in short (any two)

10

(word limitation minimum 60 for each answers)

- 1) Explain the function of legislature council?
- 2) Characteristics of parliamentary system Government?
- 3) Explain Jon Austin's monistic Theory of Sovereignty?
- 4) Explain the Nature of state?

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्दमर्यादा ६० शब्द)

- १) कायदेमंडळाची कार्ये विशद करा?
- २) सांसदीय शासन पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगा?
- ३) जॉन ऑस्टीनचा एडलवादात्मक सार्वभौमत्वांचा सिद्धांत विशद करा?
- ४) राज्याचे स्वरूप स्पष्ट करा?

Q.3

Answer in detail (any one)

20

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) What is a state? Explain the basic elements of the state?
- 2) Explain the power and functions of executive board?

सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

- १) राज्य म्हणजे काय? राज्याचे मुलभूत घटक स्पष्ट करा?
- २) कार्यकारी मंडळाचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा?

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO: - C-1618
FACULTY OF HUMANITIES
B.A F.Y. (Sem-I)
Examination December/January-2022-23
Political Science – II
Indian Government and Politics

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 40]

Please check whether you have got the right question paper.

N. B

- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Use Pencil for diagram.
 - 3) Use blue or black pens only.
 - 4) Use any signs, attracting attentions is Prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
 - 2) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
 - 3) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
 - 4) कोणतेही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q1 A) Answer multiple-choice questions. (Attempt all)

(05)

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा (सर्व अनिवार्य)

1. Who was the Chairman of constitution committee?
 a) Dr. B.R. Ambedkar b) Dr. Rajendra Prasad
 c) Pandit Neharu d) M. Gandhi.
2. According to which article of the constitution USAC untouchability was abolished.
 a) 15 b) 16 c) 17 d) 20
3. In which Part of the constitution of India the guiding principles have been included.
 a) 2 b) 4 c) 5 d) 3
4. In which article of the Constitution of India is provision made for the Supreme Court?
 a) 214 b)124 c) 216 d) 136
5. How many years is the tenure of the Indian President?
 a) 4 years b) 5 years c) 6 years d) 3 years.

- १) घटना समितीचे अध्यक्ष कोण होते ?
 अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ब) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
 क) पंडीत नेहरू ड) महात्मा गांधी.
- २) राज्यघटनेतील कोणत्या कलमानुसार अस्पृश्यता नष्ट करण्यात आली आहे ?
 अ) १५ ब) ९६ क) १७ ड) २०
- ३) भारतीय राज्यघटनेच्या कितव्या भागात मार्गदर्शक तत्वांचा समावेश करण्यात आला आहे?
 अ) दोन ब) चार क) पाच ड) तीन
- ४) भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमात सर्वोच्च न्यायालयाची तरतूद करण्यात आली आहे ?
 अ) २१४ ब) १२४ क) २१६ ड) १३६
- ५) राष्ट्रपतीचा कार्यकाळ किती वर्षांचा असतो ?
 अ) चार वर्षे ब) पाच वर्षे क) सहा वर्षे ड) तीन वर्षे

(05)

B) Answer in a sentence. (Attempt all)
 एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) Who was the Chairman of the drafting Committee?
- 2) How many fundamental duties are included in the Constitution of India?
- 3) How many numbers of members of the Loksabha?
- 4) Who is the chief justice of the Supreme Court?
- 5) What is public interest litigation?

- १) मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते ?
 २) भारतीय राज्यघटनेन एकूण किती मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश केलेला आहे ?
 ३) लोकसभेची सदस्य संख्या किती आहे?
 ४) सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधिश कोण आहेत ?
 ५) जनहीत याचिका म्हणजे काय ?

Q2 Explain concepts / terms/units/events (any two) (10)
 संकल्पना /संज्ञा । घटक । घटना स्पष्ट करा. (कोणत्याही दोन)
 (Word limitation minimum 60 for each answer)
 (प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्दमर्यादा)

- 1) Right to Equality
- 2) Parliamentary System of government.

- 3) Judicial activism
- 4) Vice President.
- १) समतेचा अधिकार
- २) संसदीय शासन पध्दत.
- ३) न्यायालयीन सक्रियता
- ४) उपराष्ट्रपती

Q3 Write answer in short carry two)

थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(word limitation minimum 60 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

(10)

- 1) Explain the composition of loksabha.
- 2) Explain the emergency powers of the President.
- 3) Explain the function of Prime Minister.
- 4) Give the explain Characteristics of public interest litigation.
- १) लोकसभेची रचना स्पष्ट करा.
- २) राष्ट्रपतीचे आणीबाणी विषयक अधिकार स्पष्ट करा.
- ३) पंतप्रधानांची कार्ये स्पष्ट करा
- ४) जनहित याचिकेची वैशिष्ट्ये सांगा.

Q4 Answer in detail (any one)

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(Word limitation minimum 200 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान 200 शब्द मर्यादा)

(10)

- 1) Explain the structure of Indian parliament.
- 2) State powers and functions of the Supreme Court.
- १) भारतीय संसदेची रचना स्पष्ट करा.
- २) सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकार व कार्य सांगा.

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO:- A-1130
FACULTY OF HUMANITIES
B.A.F.Y (Sem-I)
Examination November/December- 2022
Political Science – II
(Government and Politics of Maharashtra)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All question are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
- 2) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा .
- 3) आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा .
- 4) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे .

Q.1 A] Fill in the blanks (attempt all)

05

- 1) The retirement age of High Courts Judges is -----years.
- 2) The total number of members of Maharashtra Legislative Council is -----
- 3) Report of Dar Commission-----was released in the year -----
- 4) The first co-operative sugar factory is started in Maharashtra -----district.
- 5) -----has the rights of swearing in to the chief minister

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांचे निवृत्तीचे वय -----वर्षे आहे.
- 2) महाराष्ट्र विधान परिषदेची एकूण सभासद संख्या -----आहे.
- 3) दार आयोगाचा अहवाल -----वर्षी प्रसिध्द झाला
- 4) देशातील पहिला सहकारी साखर कारखाना महाराष्ट्रामध्ये -----जिल्ह्यात सुरु झाला.
- 5) मुख्यमंत्र्यांना शपथ देण्याचा अधिकार -----यांना असतो.

05

B] Answer in one sentence (attempt all)

- 1) Who has authority to appoint the Governor?
- 2) Who has established the Swabhimani Kisan Sangthan?
- 3) Who is chairman of Maharashtra state women commission?
- 4) In which year the republican party was founded.
- 5) Who chooses the speaker of the legislative assembly?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) राज्यपालाची नेमणूक करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?
- 2) स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेची स्थापना कोणी केली?
- 3) महाराष्ट्र राज्य महिला आयोगाच्या अध्यक्ष कोण आहेत?
- 4) रिपब्लिकन पक्षाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?
- 5) विधान सभेच्या सभापतीची निवड कोण करतात?

Q.2 A] Explain concepts/ terms/unit / events (any two)

10

[word limitation minimum 60 for each answer]

- 1) Fazal Ali Commission
- 2) Chief minister
- 3) Dalit Movement
- 4) Co-operative Movement

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- 1) फजल अली आयोग
- 2) मुख्यमंत्री
- 3) दलित चळवळ
- 4) सहकार चळवळ

B] Attempt in short (any two)

10

[word limitation minimum 60 for each answer]

- 1) Discuss power and function of high court
- 2) Explain structure of legislative council
- 3) Discuss power and function of Governor.
- 4) Write in short about women's movement in Maharashtra

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- 1) उच्च न्यायालयाच्या अधिकार आणि कार्याची चर्चा करा.
- 2) विधान परिषदेची रचना स्पष्ट करा.
- 3) राज्यपालाच्या अधिकार आणि कार्याची चर्चा करा.
- 4) महाराष्ट्रातील महिला चळवळी विषयी थोडक्यात माहिती द्या.

Q.3 Answer in detail (any one)

[word limitation minimum 200 for each answer]

- 1) Write an essay on Sanyukt Maharashtra Movement
- 2) Explain structure and function of legislative assembly

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- 1) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीवर निबंध लिहा
- 2) विधानसभेची रचना व कार्ये स्पष्ट करा

Total No. of Printed Pages: 3

SUBJECT CODE NO:- A-1147
FACULTY OF HUMANITIES

B.A. F.Y. (Sem-II)
Examination November/December- 2022
Political Science – III
(Basic Concept of Political Science)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All question are compulsory
2. Use black and blue pen only
3. Use pencil for diagrams.
4. Use of any signs, attracting attentions is prohibited
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. फक्त निळा व काळ्या पेनचा वापर करावा.
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा
४. कोणत्याही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1 A) Fill in the blanks (attempt all):

रिकाम्या जागा भरा.(सर्व अनिवार्य)

- 1) 'on Liberty' is written by
ऑन लिबर्टी हा ग्रंथ _____ ने लिहिला.
- 2) Parliamentary democracy was established in ---
संसदीय लोकशाहीची स्थापना _____ येथे झाली.
- 3) The word 'Democracy' has been derived from the language _____
'लोकशाही' हा शब्द _____ या भाषेतून आला आहे.
- 4) Right of Casting Vote is _____ Right.
मतदानाचा हक्क हा _____ हक्क आहे .
- 5) Social Justice is concerned with _____
सामाजिक न्यायाचा _____ संबंध आहे.

5

Answer in sentence (attempt all):

एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) Who said, 'Liberty is the opposite of over government'
'स्वातंत्र्य हे शासन संस्थेच्या विरोधी आहे' असे कोणी म्हटले.
- 2) In which country has direct democracy,
कोणत्या देशात प्रत्यक्ष लोकशाही आहे.
- 3) Who give support to negative liberty?
नकारात्मक स्वातंत्र्याचे समर्थन कोणी केले?
- 4) Who wrote the Book 'Two Concepts of liberty'?
स्वातंत्र्याच्या दोन संकल्पना हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
- 5) What is the definition of Democracy?
लोकशाहीची व्याख्या काय आहे.

Q.2 A) Explain Concepts /terms I units/events. (any two)
संकल्पना / संज्ञा / घटक/ घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)
Word limitation minimum 60 for each answer)
प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 60 शब्द)

10

- 1) Social Equality
सामाजिक समता
- 2) Negative Liberty I
नकारात्मक स्वातंत्र्य
- 3) Social Justice
सामाजिक न्याय
- 4) indirect Democracy
अप्रत्यक्ष लोकशाही

B) Attempt in short (any two);
थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

10

(word limitation minimum 60 for each answer)

- 1) Explain basic features of representative democracy.
प्रतिनिधीक लोकशाहीचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- 2) Explain the function of welfare state in Short.
कल्याणकारी राज्याचे कार्य थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 3) Explain the concept of political Liberty in short.
राजकीय स्वातंत्र्याची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 4) State the co-relation of Equality and Liberty.
समता व स्वातंत्र्य यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(word limitation minimum 200 for each answer)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा 200 शब्द)

- 1) Write definition of Democracy and Explain merit and demerit of Democracy.
लोकशाहीची व्याख्या सांगून लोकशाहीचे गुण दोष स्पष्ट करा.
- 2) Write an essay on Social Justice
सामाजिक न्यायावर निबंध लिहा.

20

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- A- 1148
FACULTY OF HUMANITIES
B.A F.Y. (Sem-II)
Examination November/December- 2022
Political Science – IV
(Government and Politics of Maharashtra)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All questions are compulsory.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. Use black and blue pen only.
- २) फक्त काळ्या आणि निळ्या पेनचाच वापर करा.
3. Use pencil for diagrams.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
4. Use of any signs, attracting attentions is prohibited.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक खुण व सूचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A. Fill in the blanks (Attempt all)

05

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

1. The Gram Panchayat secretary is a _____.
१. ग्रामपंचायतीचा सचिव _____ असतो.
2. The Bhartiya Janata Party was founded in _____.
२. भारतीय जनता पार्टीची स्थापना _____ साली झाली.
3. _____ is the president of Nationalist Congress Party.
३. राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीचे अध्यक्ष _____ आहेत.
4. The term of Jilha Parishad is _____ years.
४. जिल्हा परिषदेचा कार्यकाल _____ वर्षांचा असतो.
5. Panchayat Raj Institution got constitutional status by _____ Constitutional Amendment.
५. पंचायतराज संस्थांना घटनात्मक दर्जा _____ व्या घटना दुरुस्तीने मिळाला.

B. Answer in a sentence (Attempt all)

05

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

1. When had the Balwantrao Mehta Committee Formed?
१. बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना केव्हा केली होती?
2. To whom does the Sarpanch resign?
२. सरपंच आपल्या पदाचा राजीनामा कोणाकडे देतो?
3. What is the tenure of president of Zilha Parishad?
३. जिल्हा परिषद अध्यक्षचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो?
4. Which year was the communist party of India founded?
४. भारतीय साम्यवादी पक्षाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?
5. Which year was the Shivsena Party founded?
५. शिवसेना या पक्षाची स्थापना केव्हा झाली?

Q.2 A. Explain concepts/ terms/ units/ events (Any two) 10
(word limitation minimum 60 for each answer)

अ) संकल्पना संज्ञा/ घटक/ घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

1. Block Development Officer.
१. गटविकास अधिकारी.
2. 73rd Constitutional Amendment.
२. ७३ वी घटना दुरुस्ती.
3. Political Party.
३. राजकीय पक्ष.
4. Shivsena.
४. शिवसेना.

B. Attempt in short (Any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

1. Explain the Policies of Nationalist Congress Party.
१. राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टीची ध्येय धोरणे स्पष्ट करा.
2. Shortly explain the power and functions of the Panchayat Samiti.
२. पंचायत समितीचे अधिकार आणि कार्य थोडक्यात स्पष्ट करा.

3. Explain the power and function of Zilha Parishad President.
३. जिल्हा परिषद अध्यक्षांचे अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा .
4. Shortly explain the characteristics of Indian Political Party system.
४. भारतीय पक्ष पद्धतीची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा .

Q.3 Answer in detail (Any one) 20
सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

1. Describe in detail the structure, power and function of the Gram panchayat.
१. ग्रामपंचायतीची रचना, अधिकार आणि कार्य सविस्तर वर्णन करा .
2. Describe in detail the ideology and policies of the Bharatiy Janata Party.
२. भारतीय जनता पक्षाच्या विचारसरणी आणि ध्येय धोरणांचे सविस्तर वर्णन करा .

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO:- A-1135
FACULTY OF HUMANITIES
B.A.T.Y (Sem-V)
Examination November/December- 2022
Political Science - IX
Indian Political Thinkers

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All question are compulsory.
- 2) Use blue or black pen only.
- 3) Use pencil for diagrams.
- 4) Use of any signs, attracting attention is prohibited.
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
- 2) फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा .
- 3) आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा .
- 4) कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A] Fill in the blanks (attempt all)

05

1. Gandhi's birth place is -----
2. Rajaram Mohan Roy's mother's name was-----
3. -----is the co-editor of Sudharak News papers
4. Written by Satyarth Prakash -----
5. -----is author of 'Gitarahasya'

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) गांधीजी चे जन्म गाव -----हे आहे.
- 2) राजाराम मोहन रॉय यांच्या आईचे नाव -----हे होते.
- 3) 'सुधारक वर्तमान पत्राचे सह संपादक -----हे होय.
- 4) 'सत्यार्थ प्रकाश' -----यांनी लिहिले.
- 5) -----हे गीतारहस्याचे लेखक आहेत.

B] Answer in one sentence (attempt all)

05

1. Who was the mentor of Dayanand Saraswati?
2. When is the International Day of Non-violence?
3. In which year the law banning 'sati' was passed?
4. In which year was Lokmany Tilak born?
5. In which year found Arya Samaj?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) दयानंद सरस्वती चे गुरु कोण होते?
- 2) अंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिन कधी असतो?

- 3) सती प्रथा बंदी कायदा कधी आमलात आला?
- 4) लोकमान्य टिळकांचा जन्म कोणत्या वर्षी झाला?
- 5) आर्य समाजाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली?

Q.2 A) Explain concepts/ terms/unit / events (any two)

10

[word limitation minimum 60 for each answer]

1. Ramrajya
2. Extremist nationalism
3. Bramho Samaj
4. In the head of Government in place?

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- 1) रामराज्य
- 2) जहाल राष्ट्रवाद
- 3) ब्रम्हो समाज
- 4) “सरकारचे डोके ठीकाण्यावर आहे का!”

B) Attempt in short (any two)

10

[word limitation minimum 60 for each answer]

1. Briefly explain the religious views of Dayanand Saraswati?
2. What was the Gokhle’s position on the ‘Morley Minto’ amendment act?
3. Describe tilak’s thoughts on ‘Swadeshi’?
4. Discuss on satyagraha

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा ६० शब्द)

- 1) दयानंद सरस्वती यांचे धार्मिक विचार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- 2) मोर्ले मिंगो सुधारणा कायद्याविषयी गोखले यांची भूमिका काय होती?
- 3) टिळकांचे स्वदेशी बाबतचे विचार स्पष्ट करा.
- 4) सत्याग्रह विषयी चर्चा करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

20

[word limitation minimum 200 for each answer]

1. Describe the non-violence of Mahatma Gandhi
2. Write Gokhale’s political views in detail?

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- 1) मं. गांधीजीची ‘अहिंसा’ वर्णन करा.
- 2) गोखले यांचे राजकीय विचार सविस्तर लिहा.

Total No. of Printed Pages:03

SUBJECT CODE NO:- A-1141
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination November/December- 2022
Political Science - V
(Indian Government & Politics)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All questions are compulsory.
2. Use blue or Black pen only.
3. Use Pencil for diagram
4. Use of any signs attracting attentions is prohibited.
१. सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
२. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा
३. आकृत्यांसाठी पेन्सिल वापरा
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण, संकेत करण्यास प्रतिबंध

Q.1

A. fill in the blanks (Attempt all)

10

1. _____ was the chairman of constituent Assembly.
2. _____ Appoints Prime Minister of India.
3. Rajya Sabha consists of _____ members.
4. There are _____ members in Estimate Committee.
5. _____ Articles are included in Indian Constitution.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

१. संविधान सभेचे अध्यक्ष _____ हे होते.
२. भारताच्या प्रधान मंत्र्याची नियुक्ति _____ करतात.
३. राज्यसभेची सदस्य संख्या _____ आहे.
४. अंदाज समितीची सदस्य संख्या _____ असते.
५. भारतीय संविधाना मध्ये _____ कलमांचा समावेश करण्यात आला आहे.

B. Answer in a sentences (Attempt all)

10

1. Constitution of Independent India which was implemented from which year?
2. Which institution is Guardian of Fundamental Rights?
3. What is the tenure of Lok Sabha?
4. Who appoints president of Public Accounts committee?
5. What is the tenure of comptroller & Auditor General?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. स्वतंत्र भारताची राज्यघटना कोणत्या साली अंमलात आली?
२. कोणती संस्था मुलभूत हक्कांचे रक्षण करते?
३. लोकसभेची मुदत किती वर्ष असते?
४. लोकलेखा समितीच्या अध्यक्षाची निवड कोण करतो?
५. नियंत्रक आणि महालेखा परिक्षकाचा कार्यकाल किती वर्षांचा असतो

Q.2 A. Explain concepts / terms / units (Any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

10

1. Concurrent List
2. Directive principles of state Policy
3. Chairman of Rajya Sabha
4. Public Accounts. Committee.

अ) संकल्पना / संज्ञा । घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६०)

१. समवर्ती सूची
२. राज्याची नीती निर्देशक तत्वे
३. राज्यसभेचा सभापती
४. लोकलेखा समिती

B. Attempt Answer in short (any two)
(word limitation minimum 60 for each answer)

10

1. Discuss about Fundamental Rights.
2. Explain status of President of India,
3. Discuss Budgetary process
4. Describe powers & Functions of Attorney general

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक उत्तरास किमान शब्द मर्यादा ६०)

१. मूलभूत हक्कां विषयी चर्चा करा.
२. भारताच्या राष्ट्रपतीचे स्थान स्पष्ट करा,
३. अंदाज पत्रकाच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
४. महान्यायवादीचे कार्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)
(word limitation minimum 200 for each answer)

10

1. which Are the sources of Indian constitution? Explain in detail
2. Describe of Indian Powers and functions Prime Minister.

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)
(प्रत्येक उत्तरास किमान 200 शब्द मर्यादा)

१. भारतीय संविधानाचे स्रोत कोणते ? सविस्तर स्पष्ट करा.
२. भारतीय पंतप्रधानाचे अधिकार आणि कार्ये विषद करा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- A-1142
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-III)
Examination November/December- 2022
Political Science - VI
(International Relations)

[Time: 1:30 Hours]

[Max.Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) Use black and blue pen only.
- २) फक्त काळ्या व निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- 3) Use pencil for diagram.
- ३) आकृत्यांसाठी पेंसिलचा वापर करावा.
- 4) Use of signs attracting attentions is prohibited.
- ४) कोणताही लक्षवेधक खुण व सुचना करण्यास प्रतिबंध.

Q.1

A. Fill in the blanks (Attempt All)

05

- 1) First world war was ended in _____ year
- 2) During the cold war period india accepted _____ policy
- 3) David Easten was father of _____ approach
- 4) Declaration of human Rights in _____ year
- 5) UNO is establish in _____ year

अ. रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- 1) पहिल्या महायुद्धात शेवट _____ साली झाला .
- 2) शितयुद्धाच्या काळामध्ये भारताने _____ धोरणाचा स्वीकार केला.
- 3) डेव्हिड ईस्टन हे _____ दृष्टिकोनाचे जनक मानले जातात
- 4) मानवी हक्काचा जाहीरनामासाली जाहीर झाला .
- 5) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची स्थापना _____ साली झाली

B. Answer in one sentence (attempt all)

05

- 1) Who wrote the Book study of international Relations
- 2) How many permanent members are there in security council?
- 3) Who is founder member of Al qaida ?
- 4) Which two nations are involved in panchsheel agreement ?
- 5) Who wrote human nature in politics?

ब. एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- 1) आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अभ्यास हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

- 2) सुरक्षा समितीत कायम किती देश आहेत ?
- 3) अल-कायदा या संघटनेचा संस्थापक कोण आहे ?
- 4) पंचशील करार कोणत्या दोन राष्ट्रात झाला ?
- 5) ह्युमन नेचर इन पॉलिटिक्स हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

Q.2 A. Explain terms/concepts/units (any two)

10

- 1) Diplomacy
- 2) Principle of punchshil
- 3) National interest
- 4) Disarmament

अ.सज्ञा/संकल्पना /घटक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- 1) राजनत्र
- 2) पंचशील तत्त्वे
- 3) राष्ट्रीय हित
- 4) निःशस्त्रीकरण

10

B. Attempt answer in short (any two)

- 1) Write a critical note on Realist theory
- 2) Explain the characteristics of Balance of power
- 3) What are the principles of Indian foreign policy
- 4) State types of National Interest

ब. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- 1) वास्तववादी सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा
- 2) सत्ता समतोलचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा
- 3) भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे निर्धारक घटक सांगा
- 4) राष्ट्रीय हिताचे प्रकार सांगा

Q.3 Answer in detail (any one)

20

1. Explain the meaning & scope of international Relations
2. Explain the meaning of the blance of power? And state its Relevance?

सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही एक)

1. आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अर्थ व व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप स्पष्ट करा
2. सत्ता समतोल म्हणजे काय ?त्याची प्रासंगिकता स्पष्ट करा .

Total No. of Printed Pages: 2

SUBJECT CODE NO:- A-1158
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination November/December- 2022
Political Science - VII
(Indian Government & Politics)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Use black or blue pen only.
- 3) Use pencil for diagram.
- 4) Use of any sign attracting attentions is prohibited.
- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
- २) फक्त काळ्या किंवा निळ्या पेनचाच वापर करावा.
- ३) आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
- ४) कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) Fill in the blanks. (attempt all)

- 1) In state list consist ----- subjects.
- 2) Communist party of India was established in the year -----
- 3) ----- is the chief Election commissioner of India.
- 4) Casteism is the challenge before -----.
- 5) ----- is the chief justice of Supreme Court.

05

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- १) राज्यसूची मध्ये ----- विषय समाविष्ट करण्यात आले आहेत.
- २) भारतीय साम्यवादी पक्षाची स्थापना ----- साली झाली.
- ३) ----- हे भारताचे मुख्य निवडणूक आयुक्त आहेत.
- ४) जातीवाद हा ----- पुढील आव्हान आहे.
- ५) ----- हे सर्वोच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश आहेत.

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) What is the retirement age of judges of Supreme Court?
- 2) How many lists in Indian constitution divides the powers between centre and state.
- 3) Write any two challenges before Indian democracy.
- 4) Political parties are recognized by whom?
- 5) Who is the president of Bharatiya Janata Party?

05

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- १) सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांच्या निवृत्तीचे वय किती आहे?

- २) भारतीय राज्यघटनेत केंद्र-राज्य सत्ता विभागणीच्या किती सूची आहेत?
- ३) भारतीय लोकशाही समोरील कोणतेही दोन आव्हाने सांगा.
- ४) राजकीय पक्षांना मान्यता कोण देते?
- ५) भारतीय जनता पार्टीचे अध्यक्ष कोण आहेत?

Q.2 A) Explain concepts/terms/units/events. (any two)
(word limitation 60 for each answer)

- 1) Communist party of India
- 2) State list
- 3) Multy party system
- 4) Judicial review

10

अ) संकल्पना/संज्ञा/घटक/घटना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)
(प्रत्येक शब्दास शब्दमर्यादा 60 शब्द)

- १) भारतीय साम्यवादी पक्ष
- २) राज्यसूची
- ३) बहुपक्ष पद्धती
- ४) न्यायालयीन पुनर्विलोकन

B) Attempt answer in short (any two)

(word limitation 60 for each answer)

- 1) Explain the challenge of communism before Indian democracy.
- 2) Explain the ideology and program of Bharatiya Janta Party.
- 3) Explain the composition of Supreme Court.
- 4) What are the functions of election commission of India?

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

(प्रत्येक शब्दास शब्दमर्यादा 60 शब्द)

- १) जमातवाद हे भारतीय लोकशाही समोरील एक आव्हान स्पष्ट करा.
- २) भारतीय जनता पक्षाची ध्येय धोरणे स्पष्ट करा.
- ३) सर्वोच्च न्यायालयाची रचना विषद करा.
- ४) भारतातील निर्वाचन आयोगाची कार्य काय आहेत?

Q.3 Answer in details (any one)

(word limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain the power and functions of Supreme Court.
- 2) Explain the legislative and administrative relations between centre and state in India.

20

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

(प्रत्येक शब्दास किमान शब्दमर्यादा २०० शब्द)

- १) सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकार आणि कार्य विषद करा.
- २) भारतातील केंद्र आणि राज्य यांच्यातील कायदेविषयक आणि प्रशासकीय संबंध विषद करा.

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- A-1159
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. S.Y. (Sem-IV)
Examination November/December- 2022
Political Science - VIII
(International Relations)

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All question are compulsory
- 2) Use black and blue pen only
- 3) Use pencil for diagrams
- 4) Use of any sign attracting is prohibited
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे
२. फक्त निळ्या व काळ्या पेनाचाच वापर करावा
३. आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण करण्यास प्रतिबंध

Q.1

A) Fill in the blanks (attempt all)

- 1) -----numbers of nation are permanent member's in security council.
- 2) One for many and many for one is the principle of -----
- 3) -----number of nations are the members in SAARC
- 4) The united nations organization was established in year -----
- 5) -----day is celebrated as world Non- violence day

05

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) सुरक्षा परिषदेत ----- कायम सदस्य राष्ट्रांची संख्या आहे.
- २) एकासाठी अनेक व अनेकासाठी एक हे -----चे तत्व आहे.
- ३) सार्क संघटनेच्या सदस्य राष्ट्रांची संख्या -----आहे
- ४) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची स्थापना -----या वर्षी झाली.
- ५) -----हा दिवस जागतिक अहिंसा दिन म्हणून साजरा केला जातो.

B) Answer in one sentence (attempt all)

- 1) Which year did the Kargil war take place?
- 2) State the names of nations who is member of SAARC
- 3) What is acidic rain?
- 4) State the names of permanent members of security council
- 5) Shimla agreement has done in which two countries

05

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा(सर्व अनिवार्य)

१. कारगिल युद्ध कोणत्या वर्षी झाले.
२. सार्क संघटनेच्या सदस्य राष्ट्रांची नावे सांगा.

३. आम्ल पर्जन्य म्हणजे काय?
४. सुरक्षा परिषदेतील कायम सदस्य राष्ट्रांची नावे सांगा.
५. शिमला करार कोणत्या दोन देशात झाला

- Q.2 A) Explain concepts /terms /unit /event (any two) 10
(Word limitation minimum 60for each)
- 1) Collective security
 - 2) ASEAN
 - 3) World bank
 - 4) Environmentalism

संकल्पना/संज्ञा /घटक /घटना स्पष्ट करा (कोणतेही दोन)

- १) सामुहिक सुरक्षितता
- २) आसियन
- ३) जागतिक बँक
- ४) पर्यावरणवाद

- B) Attempt answer in short (any two)

(Word limitation minimum 60for each)

- 1) state the principle of collective security
- 2) Write the characteristic of deterrence
- 3) State the types of terrorism
- 4) Write the characteristic of non-alignment

10

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- १) सामुहिक सुरक्षिततेची तत्वे सांगा.
- २) प्ररोधनाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ३) दहशतवादाचे प्रकार सांगा
- ४) अलिप्ततावादाची वैशिष्ट्ये लिहा.

- Q.3 Answer in detail (any one)

Word limitation minimum 200 for each answer

- 1) Explain meaning and effect of environmental pollution
- 2) Explain the relevance of the non alignment movement

20

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान शब्द मर्यादा २०० शब्द)

- १) पर्यावरण प्रदूषणाचा अर्थ सांगून परिणाम स्पष्ट करा.
- २) अलिप्ततावादी चळवळीची प्रासंगिकता विशद करा.

Total No. of Printed Pages: 03

SUBJECT CODE NO: - A-1136
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-V)
Examination November/December- 2022
Political Science - X
Western Political Thinkers

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

N.B

“Please check whether you have got the right question paper”

1. All Question are compulsory.
2. Use black and blue Pen only.
3. Use Pencil for diagrams.
4. Use of any signs, attracting attentions is prohibited.

1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. फक्त निळ्या व काळ्या पेनचाच वापर करावा.
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
4. कोणतीही लक्षवेधक व सांकेतिक खुण करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1 A) fill in the blanks (attempt all):

- 1) Plato started a school called _____
- 2) The grandfather of Political science is called _____
- 3) -----the thinker separated religion and ethics from monarchy.
- 4) The book, Leviathan was written by _____
- 5) Plato introduced the concept of sub- ideal state in the book _____

अ) रिकाम्या जागा भरा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) प्लेटोने ---- नावाची पाठयाळा सुरु केली.
- 2) राज्यशास्त्राचा पितामह -- यांना म्हटले जाते.
- 3) _____ विचारवंताने राजकारणातून धर्म आणि निती यांची फारकत केली.
- 4) लेव्हीएथन हा ग्रंथ ---- ने लिहिला.
- 5) प्लेटोने उपआदर्शराज्याची संकल्पना _____ ग्रंथामध्ये मांडली.

05

B) Write answers in one sentence (attempt all)

- 1) Who explained Women's communism.
- 2) Who says that man is a social animal by nature?
- 3) Who wrote the book 'Art of war'?
- 4) Who is the advocate of 'Natural Rights'?
- 5) Who said that nature is a state of chaos?

ब) एका वाक्यान उत्तरे लिहा. (सर्व अनिवार्य)

- 1) स्त्रियांचा साम्यवाद कोणी स्पष्ट केला.
- 2) मनुष्य हा स्वभावतःच सामाजिक प्राणी आहे असे कोणी म्हटले आहे.
- 3) आर्ट ऑफ वॉर हा ग्रंथ कोणी लिहिला.
- 4) नैसर्गिक हक्कांचा पुरस्कर्ता कोण आहे.
- 5) निसर्ग अवस्था ही अराजकतेची अवस्था होय असे कोणी म्हटले.

Q.2 A) Explain, concepts /terms/ units / events (any two) (word limitation minimum 60 for each answer) 10

- 1) John Locke's concept of Sovereignty.
- 2) Plato's Communism of wealth.
- 3) Types of slavery described by Aristotle.
- 4) Machiavelli's Thoughts on Human Nature

अ) संकल्पना/संज्ञा/घटक /घटना स्पष्ट करा (कोणत्याही दोन)प्रत्येक प्रश्नास किमान ६० शब्द मर्यादा)

- 1) जॉन लॉकची सार्वभौमत्वाची संकल्पना.
- 2) प्लेटोचा संपत्तीचा साम्यवाद
- 3) अॅरिस्टॉटलने सांगितलेले गुलामगिरीचे प्रकार
- 4) मॅकीयाव्हेलीचे मानवी स्वभावा संबंधी विचार.

B) Attempt Answers in Short (any two)

- 1) Explain Hobbes idea of sovereignty.
- 2) Explain the concept of Natural rights of locks.

- 3) What are the characteristics of the Philosophical rulers mentioned by Plato?
- 4) Explain Machiavelli's views on religion and ethics.

ब) योउक्यान उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- 1) हॉब्जचे सार्वभौमत्वासबंधी विचार स्पष्ट करा.
- 2) लॉकची नैसर्गिक हक्कांची संकल्पना विशद करा.
- 3) प्लेटोने सांगीतालेली तत्वज्ञ राज्यकर्त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
- 4) मैकीव्हलीचे धर्म व नितीसंबंधी विचार स्पष्ट करा?

Q.3 Answer in detail (anyone)

(Word Limitation minimum 200 for each answer)

- 1) Explain what Machiavelli Preached to the kingdom.
- 2) What are the characteristics of Plato's ideal state?

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

(प्रत्येक प्रश्नास किमान 200 शब्द मर्यादा)

- 1) मैकियाव्हेलीने राजाला केलेले उपदेश स्पष्ट करा.
- 2) प्लेटोच्या आदर्श राज्याची वैशिष्ट्ये सांगा.

20

Total No. of Printed Pages:3

SUBJECT CODE NO:- A-1153
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI)
Examination November/December- 2022
Political Science - XIII
Indian Political Thinkers

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks:50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

- 1) All question are compulsory
- 2) Use black and blue pen only
- 3) Use pencil for diagrams
- 4) Use of any sign attracting attention is prohibited
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे
२. फक्त निळ्या व काळ्या पेनाचाच वापर करावा
३. आकृत्यासाठी पेन्सिलचा वापर करावा
४. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे

Q.1

A) Fill in the blanks (attempt all)

- 1) -----was first education minister of India.
- 2) 'Thoughts on Pakistan' is written by -----
- 3) 'Muknayak' news paper was started by -----
- 4) -----is the architect of Indian foreign policy
- 5) -----is the propounder of Radical Democracy

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

- १) ----- हे भारताचे पहिले शिक्षणमंत्री होते.
- २) 'थॉट्स ऑन पाकीस्तान' हा ग्रंथ -----यांनी लिहिला.
- ३) 'मूक नायक' हे वृत्तपत्र ----यांनी सुरु केले.
- ४) -----हे भारतीय परराष्ट्र धोरणाचे शिल्पकार होत.
- ५) ----हे मार्क्सवादाचे टीकाकार आहेत.

05

B) Answer in a sentence (attempt all)

- 1) Who is the writer of 'Discovery of India'?
- 2) Who is the writer of 'India Wins Freedom'?
- 3) Who started 'Al-Hilal' news paper?
- 4) Who is the advocate of partyless democracy?
- 5) Who is the proponent of Total Revolution?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

- १) 'भारताचा शोध' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?
- २) 'इंडिया विन्स फ्रीडम' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?
- ३) 'अल-हिलाल' हे वृत्तपत्र कोणी सुरु केले ?
- ४) पक्षविरहित लोकशाहीचे पुरस्कर्ते कोण आहेत ?
- ५) संपूर्ण क्रांतीचा पुरस्कार कोणी केला?

Q.2 A) Explain concepts /terms /unit event (any two)

10

- 1) Maulana Azad's views on Hind-Muslim unity
- 2) M.N.Roy –critique of Marxism
- 3) Nehru's views on Nationalism
- 4) Total Revolution

अ) संकल्पना/संज्ञा /घटक /घटना स्पष्ट करा (कोणत्याही दोन)

- १) मौलाना आझाद यांचे हिंदू –मुस्लिम एकतेसंबंधीविचार
- २) एम.एन रॉय –माक्सवादाचे टीकाकार
- ३) पं.नेहरूंचे राष्ट्रवादासंबंधी विचार
- ४) संपूर्ण क्रांती

B) Attempt in short (any two)

10

- 1) Explain Dr. B.R.Ambedkar's Economic thought
- 2) State Jayprakash Narayan's views on socialism

- 3) Explain Maulana Azad's concept of synthesis Nationalism
- 4) Explain Neharu's view on Democracy

थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- १) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा.
- २) जयप्रकाश नारायण यांचे समाजवाद विषयक विचार विशद करा.
- ३) मौलाना आझाद यांची संमिश्रराष्ट्रवाद' संकल्पना स्पष्ट करा.
- ४) पं.नेहरूंचे लोकशाही संबधी विचार स्पष्ट करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

20

- 1) Discuss Dr. B.R. Ambedkar's idea of democracy.
- 2) Explain M.N. Roy's concept of New Humanism

सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

- १) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या लोकशाही संकल्पनेची चर्चा करा.
- २) एम .एन.राॅय यांची नवमानवतावादाची संकल्पना स्पष्ट करा

Total No. of Printed Pages:2

SUBJECT CODE NO:- A-1154
FACULTY OF HUMANITIES
B.A. T.Y. (Sem-VI)
Examination November/December- 2022
Political Science - XIV
Western Political Thinkers

[Time: 1:30 Hours]

[Max. Marks: 50]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All questions are compulsory.
2. Use black or blue pen only.
3. Use pencil for diagrams.
4. Use of any signs, attracting attention is prohibited.
1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. फक्त निळ्या किंवा काळ्या पेनचाच वापर करावा.
3. आकृत्यांसाठी पेन्सिलचा वापर करावा.
4. कोणतीही लक्षवेधक खुण किंवा सूचना करण्यास प्रतिबंध आहे.

Q.1A) Fill in the blanks (attempt all)

05

1. 'Grammar or politics' is written by _____.
2. Theory of punishment is written by _____.
3. Communist manifesto was published in the year _____.
4. _____ is the proponent of pluralistic theory of sovereignty.
5. _____ is the pioneer of concept of popular sovereignty.

अ) रिकाम्या जागा भरा (सर्व अनिवार्य)

१. 'ग्रामर ऑफ पॉलिटिक्स' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.
२. 'थेअरी ऑफ पनिशमेंट' हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.
३. 'कम्युनिस्ट मॅफेस्टो' हा ग्रंथ _____ या वर्षी प्रकाशित झाला.
४. _____ सार्वभौम सत्तेच्या अनेक सत्तावादी सिद्धांतांच्या प्रतिपादक आहे.
५. _____ हा जनसार्वभौमत्वाच्या संकल्पनेचा उद्गाता आहे.

ब) Answer in one sentence (attempt all)

05

1. Who is the writer of 'representative government'?
2. Who is the proponent of theory of utilitarianism?
3. Who is the writer of 'social contract'?
4. Who is the pioneer of concept of 'General Will'?
5. Who is the critic of Bentham's Utilitarianism?

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा (सर्व अनिवार्य)

१. रिप्रेझेंटेटिव्ह गव्हर्नमेंट' या ग्रंथाचा लेखक कोण आहे?
२. उपयुक्ततावाद सिद्धांताचा प्रतिपादक कोण आहे?

३. 'सोशल कॉन्टॅक्ट' या ग्रंथाचा लेखक कोण आहे?
४. 'सामुहिक ईहा' या संकल्पनेचा उद्गाता कोण आहे?
५. बेंथमच्या उपयुक्तावादाचा टीकाकार कोण आहे?

Q.2A) Explain concepts / terms / units / events (any two)

10

1. Bentham's ideas on law
2. Theory of class struggle
3. Mill's views on liberty.
4. Rousseau's social contract theory.

अ) संकल्पना / संज्ञा / घटना / स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

१. बेंथमचे कायद्यासंबंधी विचार
२. वर्ग संघर्षाचा सिद्धांत
३. मिलचे स्वातंत्र्य विषयक विचार
४. रुसोचा सामाजिक करार सिद्धांत

10

B) Attempt in short (any two)

1. Explain Rousseau's views on human nature.
2. Explain Marx's materialistic interpretation of history.
3. Discuss Bentham's views on liberty.
4. State Laski's views on liberty.

ब) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१. रुसोचे मानवी स्वभावासंबंधी विचार स्पष्ट करा.
२. मार्क्सची इतिहासाची भौतिक मीमांसा स्पष्ट करा.
३. बेंथमच्या राज्यविषयक विचारांची चर्चा करा.
४. लास्कीचे स्वातंत्र्य विषयक विचार विशद करा.

Q.3 Answer in detail (any one)

20

1. Explain Laski's pluralistic theory of sovereignty.
2. Discuss Mill's views on liberty.

सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

१. लास्कीचा सार्वभौमसत्तेचा अनेकसत्तावादी सिद्धांत स्पष्ट करा.
२. मिलच्या प्रातिनिधिक शासनासंबंधी विचारांची चर्चा करा.